

Søfartsstyrelsen
Caspar Brands Plads 9
4220 Korsør

Mail.: havplan@dma.dk

Nordensvej 3, Taulov
DK - 7000 Fredericia

Axeltorv 3, Axelborg
DK - 1609 København V

Tlf. +45 70 10 40 40
Fax. +45 75 45 19 28

cvr.nr. 45 81 25 10
mail@dkfisk.dk
www.dkfisk.dk

30. September 2021

Høring HAVPLANEN

Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO) hilser Danmarks første havplan velkommen og vil med vores høringssvar forhåbentlig være med til at løfte kvaliteten af planen.

En helhedsorienteret fysisk planlægning for det samlede danske havareal er et ambitiøst mål, men ikke desto mindre er dette målet med Danmarks første havplan. Havplanen skal planlægge og koordinere aktiviteterne for energisektoren, søtransport, transportinfrastruktur, fiskeri og akvakultur, råstoffer og havmiljøet. *”At fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealet og udnyttelse af havressourcerne på et bæredygtigt grundlag.”*

Overordnet er det selvfølgelig positivt med et planlægningsværktøj for de danske farvande. Men det er helt afgørende, at værktøjet anvendes på den rigtige måde og at der bliver taget hensyn til alle marine erhverv. Det er desværre ikke tilfældet i forhold til erhvervsfiskeri.

Udlægning af områderne i havplanen er desværre tilfældige, forstået på den måde, at der hverken er gennemført tilstrækkelige analyser for de enkelte aktiviteter, eller for aktiviteterne i forhold til hinanden, så man på den måde kunne sikre den størst mulige sameksistens i områderne og derved optimal beskyttelse og benyttelse af de danske havområder.

Som et eksempel kan nævnes råstofindvinding i danske farvande. Her burde der have været gennemført en screening af de områder i danske farvande, der indeholder de råstoffer, vi ønsker og hvor miljøet bliver mindst muligt påvirket af, at råstofferne indvindes. Ligeledes burde der være blevet taget hensyn til fiskeriaktiviteter og kendte gydeområder for de forskellige fiskebestande. Myndighederne har i stedet ”bare” udpeget de områder, hvor der i dag foregår råstofindvinding og yderligere store områder omkring disse, så man er sikker på, at der er områder nok til rådighed. Der er ingen hensyn taget til erhvervsfiskeri eller specifikke fiskearter.

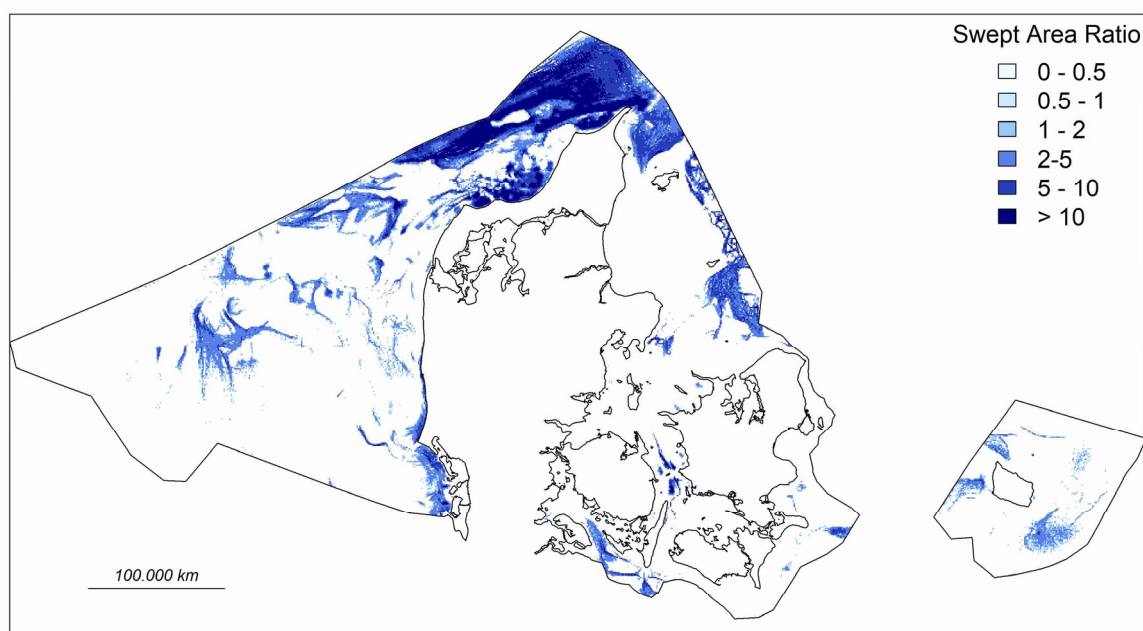
Som et andet eksempel er områder udlagt til vedvarende energi og energi øer. For det første er de utrolig store, hvilket udfordrer muligheden for, at anvende havplanen til en mere præcis planlægning/placering. For det andet er det tydeligt, at det er vindforekomster samt dybdeforhold der har drevet placeringerne, for at optimere indtjeningen for fremtidige koncessionshavere. Hensyn til andre erhverv, eller miljø er stort set ikke eksisterende og der er i planerne ikke prioriteret sameksistens til andre erhverv, hvilket ellers ville være en oplagt mulighed, når så store arealer skal anvendes. Der er igen ingen hensyn taget til erhvervsfiskeri eller specifikke fiskearter.

Havplanen lever derfor ikke op til sin egen målsætning omkring ”udnyttelse af havressourcerne på et bæredygtigt grundlag” da der ingen hensyn er blevet taget til fiskerierhvervet, der er fuldstændige afhængig af adgang til de områder af de danske farvande, der indeholder de bestande af fisk og skaldyr, de danske fiskere har kvoter til. Når nøgleområder for danske fiskere lukkes for adgang, tvinges fiskerne til at opsøge fiskeriområder, der er dårligere og indsatsen skal derfor øges betydeligt for, at fiskeren kan fange den samme fangst, der er nødvendig for at et fiskefartøjs økonomi hænger sammen. Det handler om fødevareforsyningen med protein med et meget lavt CO₂ forbrug, hvor efterspørgslen er stigende.

DFPO anbefaler derfor som udgangspunkt, at Havplanen laves om, så fiskeri prioriteres og hvor det prioriteres at friholde nøgleområderne for danske fiskere for andre aktiviteter eller fredninger, der hindrer fiskeriet i at foregå. Se figur 1 der viser nøgleområderne for det danske fiskeri med bundslæbende redskaber på baggrund af VMS-data for fartøjer over 12 meter i perioden fra 2015-2020.

Der mangler i høj grad fokus på sameksistens i planen, så de danske farvande anvendes så optimalt og intelligent som muligt, så vi netop opnår økonomisk vækst på et bæredygtigt grundlag.

90% of Danish demersal fishing effort

Figur 1: VMS-data hvor 90% af fiskeriindsatsen for fartøjer over 12 meter, der anvender slæbende redskaber som trawl, bomtrawl, snurrevod og skrabere fremgår. Dette er som udgangspunkt de områder der burde prioriteres og derfor friholdes til erhvervsfiskeri. Perioden er 2015-2020 Kilde: Fisker/forsker projektet DTU Aqua og DFPO. EHFF.

Udvikling zoner

Ah=Havbrug

Der er i havplanen udpeget en lang række mindre områder i Kattegat og i de indre danske farvande, hvor fremtidens havbrug kan placeres. Placeringen af de mange brug tager dog ikke hensyn til erhvervsfiskeri og udledningen fra anlæggene, hvis de etableres, vil bidrage negativt til indholdet af

kvælstof og fosfor i Kattegat. Det er afgørende, at fiskerierhvervet tages med på råd, når anlæg ønskes placeret i og omkring de områder, der i dag anvendes til erhvervsfiskeri.

Ak=Kultur- og omplantningsbanker til produktion af skaldyr

Det er altafgørende for fiskerierhvervet, at der ikke udlægges områder til kulturbanker i områder, hvor der drives fiskeri. I Limfjorden er ønsket, at der ikke tildeles arealer til andre aktiviteter i områder, hvor der har været drevet fiskeri de seneste 10 år (data fremgår af Black-box). I Limfjorden er det DFPO's umiddelbare vurdering, at der er behov for en større detaljegrad af de enkelte områder og også mulighed for fortsat at benytte områderne, til det der giver bedst mening, afkast og naturbeskyttelse. Bekymringen går specielt på, at det historiske fiskeri, der har foregået igennem generationer i Limfjorden, begrænses unødvendigt af kulturbanker, der automatisk lukker områderne for de nuværende fiskere. Denne konkrete situation skal undgås.

Ao=Opdræt af skaldyr i vandsøjlen

Der har i en længere årrække foregået opdræt af muslinger på liner især i Limfjorden. Der er i den forbindelse gjort en lang række erfaringer, der bør tages stilling til, inden nye anlæg planlægges og tillades. Nye tilladelser "reserveres" et vist areal af fjordbunden og derfor skal en tilladelse altid følges op med et krav om produktion. Det vigtigste er dog under alle omstændigheder, at anlæg ikke placeres, hvor erhvervsfiskeriet efter muslinger og østers finder sted på nuværende tidspunkt. Anlæg skal placeres så man sikrer den højst mulige sameksistens mellem aktiviteterne i områderne og dette sikres ved at placere anlæggene i samarbejde med de fiskere, der bruger fjorden hver dag.

Ec=CO2-lagring

Det skal videnskabeligt undersøges og dokumenteres, at miljøet ikke påvirkes i de områder, der er udlagt til lagring. De fysiske anlæg, der evt. vil være behov for i processen, skal tage mest muligt hensyn til andre erhverv. Det er derfor afgørende, at de mulige fysiske anlæg på havbunden konstrueres på en sådan måde, at det er muligt at drive trawlfiskeri hen over anlæggene.

Ei=Vedvarende energi og energi øer

Dette potentielle kæmpe projekt er placeret i et område af Nordsøen, hvor der forefindes betydelige erhvervsfiskerierinteresser. Der er dog en meget stor variation i, hvilke fiskerier der drives og tætheden af disse i området. Det vil i vid udstrækning være muligt at tage hensyn til fiskerierhvervet og sikre sameksistent mellem behovet for grøn energi og behovet for bæredygtige fødevarer, hvis man ønsker dette. Det er afgørende for erhvervsfiskeriet i de udlagte områder at placeringen af øen og havvindmøllerne tager hensyn til det historiske fiskerimønster, der fremgår af fiskeriets VMS-data. Se figur 1 og 2.

Eo=Efterforskning og indvinding af olie og gas

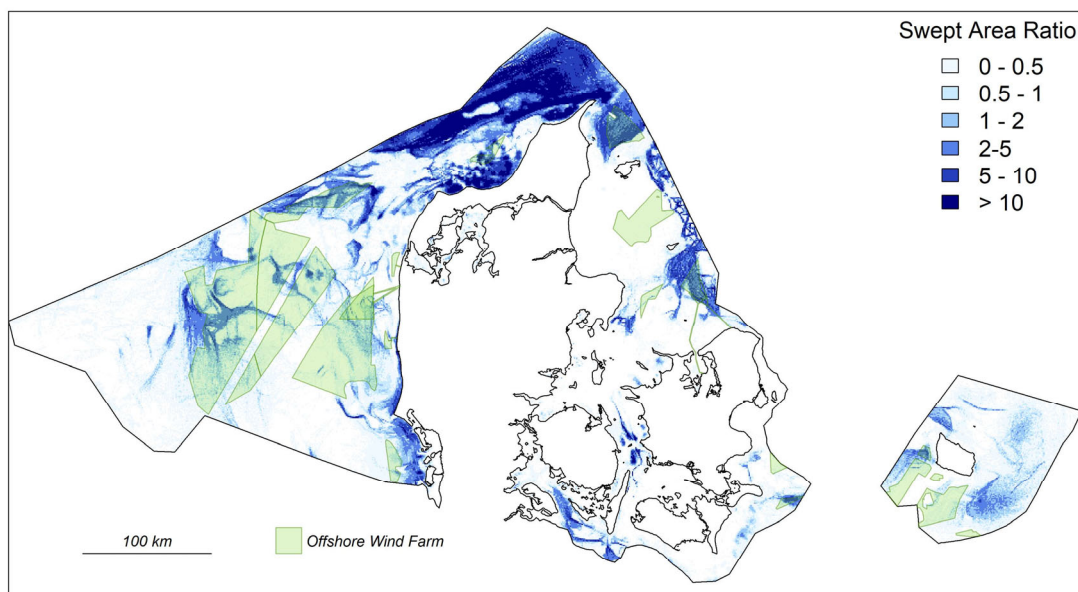
Der bør tages de nødvendige hensyn til erhvervsfiskeri under efterforskning og under selve indvinding af olie og gas, så sameksistens sikres i så høj grad som muligt.

Ev=Vedvarende energi

Rigtig mange af disse talrige områder i de danske farvande er placeret i nøgleområder for dansk fiskeri. Det er tydeligt, at der ved udpegningen af områderne overhoved ingen hensyn er taget til erhvervsfiskeriet. Det har primært været dybdeforhold og vindforekomst, samt sejladskorridorende, der har været anvendt i de modeller, der har peget på områder, samt hensyn til en vest/øst fordeling

i Danmark. Hensyn til erhvervsfiskeri ift. de specifikke områder mangler og kunne nemt havde været medtaget ved at inddrage VMS data fra fiskeriet i analysen til udpegnen af områder. Der mangler konsekvensanalyser af de omkostninger for fiskerierhvervet som en yderligere udbygning af hav vind i de danske farvande vil resultere i. Ligeledes mangler der konsekvensanalyser af de miljømæssige konsekvenser for fiskebestande og habitater i områderne som møllerne planlægges i. Konkret kan nævnes Hesselø området, der er placeret direkte oven i de for jomfruhummerfiskerne vigtigste fangstområder i det sydlige Kattegat. Her er det især fartøjerne fra Gilleleje, der bliver direkte ramt, men fiskere fra en lang række af havne fisker også i området i løbet af året. Noget tilsvarende gør sig gældende for området umiddelbart nord for Læsø. Her er der tale om det vigtigste fiskeriområde efter jomfruhummer i det nordlige Kattegat og havvindmøller i dette område vil udgøre en katastrofe for erhvervsfiskeriet i det nordlige Kattegat. Havnene Skagen og Strandby vil især blive ramt, men fiskere fra en lang række af havne fisker også i området i løbet af året. Figur 2 dokumentere de store potentielle konflikter der er i de to nævnte områder, men dokumentere samtidig også betydelige overlap mellem erhvervsfisker interesser og potentielle hav vind områder især i Nordsøen. I Nordsøen finder der ligeledes et stort pelagisk trawlfiskeri sted der ikke fremgår af figur 2 og som der i nogen grad også overlapper med interesseområderne for udbygningen af hav vind i Nordsøen. Muligheden for at drive pelagisk fiskeri vil ligeledes blive negativt påvirket, hvis havvindmøller opstilles i vitale pelagiske fiskeriområder i Nordsøen.

Danish demersal fishing effort

Figur 2: VMS-data for bundsløbende redskaber af fartøjer over 12 meter for perioden 2015-2020. Kilde: Fisker/forsker projektet DTU Aqua og DFPO. EHFF.

Hvis man skal undgå konflikter mellem fiskere/fiskeriet og anlæggelse af anlæg på havet er det vigtigt at der fokuseres på sameksistens, når områderne til vedvarende energi udbygges i fremtiden. De er her afgørende at fiskeriet inddrages før man udlægger de konkrete områder til hav vind. Det giver det ikke mening at opstille havvindmøller i områder af danske farvande, hvor andre erhverv har deres nøgleområder. Opstilling af havvindmøller bør tage mest muligt hensyn til andre erhverv,

hvilket også burde være muligt, da bruttoområderne er betydelige større end de arealer, der er behov for. Lige så vigtigt som at placere møllerne rigtigt er nedgravningen af kablerne mellem de enkelte møller, samt i land føringskablerne. Det er afgørende at kablerne graves ned til en "sikker" dybde i havbunden, så fiskeri med slæbende redskaber muliggøres over kablerne. Det skal derfor fremgå af de kommende tilladelser til koncessionshaverne, at det er et vilkår der skal opfyldes, at kablerne skal sikres i havbunden i en tilstrækkelig dybde til at der kan søges dispensation fra kabelbekendtgørelsen. Dette vil sikre at fiskeri med slæbende redskaber efterfølgende kan foresætte, så den højeste grad af sameksistens sikres. Dette bør være et af hovedformålene med havplanen.

Ib=Konkrete transportinfrastrukturprojekter

En mulig ny Kattegatforbindelse i det udpegede område, skal selvfølgelig etableres så mest muligt hensyn tages til de erhverv, der anvender områderne i dag. Der bør laves undersøgelser der dokumentere, hvordan områdets arter af fisk og skaldyr anvender området inden de endelige beslutninger tages.

R=Råstofindvinding

Her bør der som tidligere nævnt været gennemført en screening af de områder i danske farvande, der indeholder de råstoffer, vi ønsker og hvor miljøet bliver mindst muligt påvirket af at råstofferne indvindes. Ligeledes bør der tages hensyn til fiskeriaktiviteter og kendte gyde- og opvækstområder for de forskellige fisk og skaldyr. Man har i stedet "bare" udpeget de områder, hvor der i dag foregår råstofindvinding og yderligere store områder omkring disse, så man er sikker på at der er områder nok til rådighed. Der er ingen hensyn taget til erhvervsfiskeri eller specifikke fiskearter. Havplanen burde være et intelligent værktøj, der dels koordinere områder med forskellig anvendelse, men i lige så høj grad definerer i hvilke områder, de enkelte aktiviteter giver mest mulig mening ift. en effektiv og bæredygtig anvendelse af de danske havområder samlet.

Ek=kabelkorridorer for vedvarende energi

Kabelbekendtgørelsen indeholder en lovgivning, der besværliggør en effektiv og økonomisk bæredygtig udnyttelse af fiske og skaldyrs bestande i danske farvande. Havplanen bør sikre at kabelkorridorer ikke placeres i områder, hvor de udgør væsentlige gener for andre erhverv. Det er dog tydeligt i planen af korridorerne primært er placeret i områder, hvor de skal føre strøm fra havvindmøller til land. Havplanen har altså her primært koordineret i landsføringskablerne og forhåndsreserveret områderne. Planen sikrer dog ikke sameksistens over kablerne, der defineres nærmere i kabelbekendtgørelsen. Der burde sikres størst mulig sameksistens mellem forskellige aktiviteter i netop disse zoner, hvor aktiviteterne foregår i vandsøjlen og på havbunden, hvor kablerne ligger nedgravet beskyttet i selve havbunden. Sameksistensen kan sikres ved, at der søges dispensation fra bekendtgørelsen, så erhvervsfiskerne kan foresætte deres fiskeri over kablerne når disse er nedgravet. Samarbejdsaftaler eksisterer allerede for flere af i landføringskablerne i danske farvande.

Er=Konkrete transitørledninger

De store gasrørledninger i danske farvande bør i højere grad tage hensyn til erhvervsfiskeri. Placeringen gennem vigtige fiskeriområde fremmer ikke sameksistensen, eller en effektiv og bæredygtig udnyttelse af de danske farvande.

G=Generel anvendelseszone

Det umiddelbare indtryk man får når man kigger på de områder, der er udlagt til generelle anvendelseszoner, hvor en af aktiviteterne der beskrives, er fiskeri er, at de er små og meget fragmenterede. Det bærer i høj grad præg af at være de områder, der vægtes mindst i havplanen og de er tydeligvis blevet placeret i de tilbageværende områder når ”hoved” interesserne har fået deres arealer. I forhold til fiskeri er der meget lille overlap til de brugbare fiskeriområder og kun i en meget lille del af områderne, vil der kunne drives et rentabelt fiskeri. Der henvises igen til VMS data, der tydeligt dokumenterer fiskernes fangstområder. Se figur 1.

LK=Kompensationsafgravninger

Hvor afgravningerne foregår, bør størst muligt hensyn tages til erhvervsfiskeriet i området. Der vil være tidspunkter gennem året, hvor påvirkningen fra aktiviteterne vil påvirke fiskeriet markant mindre end andre.

L=Konkrete landindvindingsprojekter

Der skal tages hensyn til fiskeri når landindvindingsprojekter planlægges. Ligeledes skal det sikres, at vandgennemstrømningen i bælteerne og sundet ikke påvirkes af projekterne.

N=Natur- og miljøbeskyttelsesområder

Danmarks Fiskeriforening PO har allerede fremsendt relevant høringssvar på de fornyelig udpegede havstrategi områder i Nordsøen/Skagerrak og i Østersøen omkring Bornholm, samt for de nye fuglebeskyttelsesområder. Der henvises til dette svar for de pågældende områder. Det bør dog lige nævnes, at naturbeskyttelsesområder i mange tilfælde kan placeres i områder af mindre interesse for erhvervsfiskeri, men hvor de interessante habitater og arter forefindes, så de værste konflikter herved undgås. Havplanen burde netop være et værktøj der kunne håndtere sådanne problemstillinger.

Generelt for naturbeskyttelsesområderne bør havplanen i langt højere grad sikre sameksistensen ved at kombinere områder med naturbeskyttelse og olie og gasudvinding eller hav vind. Der mangler en dybere analyse af fordele og ulemper af en sådan tilgang. I andre af de europæiske lande er tilgangen en anden, hvor f.eks. naturbeskyttelse og hav vind godt kan sameksistere.

S=Sejladskorridorer

Rigtig mange områder er udlagt til sejladskorridorer og det er der som udgangspunkt ikke noget i vejen med. Det er bare vigtigt, at der sikres den højeste mulige grad af sameksistens i korridorerne, så alle de aktiviteter, der ikke påvirker sejlad, ikke begrænses. Erhvervsfiskeriet har behov for at kunne udføre deres fiskeri i disse områder og det skal sikres, at de kan de blive ved med dette. Et konkret problem, der har vist sig, omhandler beskyttelsen af blåmuslingemuslingbestanden i Limfjorden ved at små muslinger høstes i områder med mulighed for iltsvind og flyttes til områder hvor der ikke optræder iltsvind. Disse muslinger omplantes ved, at de udlægges på fjordbunden uden nogen form for afmærkning eller anlæg. Det burde altså ikke være noget problem af udlægge disse muslinger i en sejladskorridor, da der ikke er nogen konflikt! Det skal sikres, at alle de aktiviteter, der ikke er i direkte konflikt med sejladsen, tillades.

Havplanen mangler muligheden for at regulere noget af det, der påvirker farvandene omkring Danmark allermest, nemlig udledninger. Kyst farvandene omkring Danmark har det især

miljømæssigt meget dårligt primært pga. udledningerne fra land. Udledningerne omfatter: Udledninger fra landbruget af kvælstof og fosfor, udledninger af by spildevand, udledninger fra industrien, udledninger fra rensningsanlæg, der bearbejder industrielt spildevand, udledning af overfladevand osv. Disse udledninger påvirker miljøtilstanden i meget høj grad og påvirker derfor også kraftigt de områder, der er udlagt til miljøbeskyttelsesområder og erhvervsfiskeriets muligheder for at drive fiskeri, da de mest belastede områder desværre er tomme for fisk. Det er derfor en vigtig faktor som havplanen burde at have medtaget.

Havplanen mangler grundlæggende analyser af de kumulative effekter, dels for hver type af aktivitet, men også for aktiviteterne eller reguleringerne i forhold til hinanden. Det er klart, at hvis der etableres nye anlæg eller reguleringer i de områder, der i dag er vigtige for de danske erhvervsfiskere, vil adgangen til de ressourcer fiskerne har behov for at opretholde en bæredygtig økonomi forsvinde. Dette vil overordnet set have store negative konsekvenser for fiskerierhvervet og især for de lokale fiskere med mindre fartøjer og de havne der ligger placeret ud til områder hvor fiskepladser bliver lukket. Prioriteringer af store havområder til store anlæg som f.eks. hav vind, vil i værste fald resultere i en lukning af fiskeriet og af fiskerihavne i områderne. Den enkelte havmøllepark har måske ikke den store betydning for det samlede danske erhvervsfiskeri i danske farvande, men hvis man nu ser på betydningen af alle parker på samme tid og de fremtidige planer, hvad er konklusionen så?

Hvis man så yderligere kobler de andre aktiviteter og anlæg, der påvirker erhvervsfiskeri, hvordan ser mulighederne så ud for at kunne fange de tildelte danske fiskekvoter også i fremtiden i danske farvande, for det er vel her havplanen burde komme til sin ret og sikre, at erhvervsfiskeriet også i fremtiden kan levere fisk til de danske forbrugere og de europæiske markeder? Hvordan har man sikret sig, at den havplan, der er i høring, sikrer et erhverv som erhvervsfiskeri, for ellers lever den ikke op til sit eget formål om at *"At fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealet og udnyttelse af havressourcerne på et bæredygtigt grundlag."*

Konkrete handlingspunkter for at sikre det danske erhvervs fiskeri i havplanen:

- Områderne der fremgår af figur 1 skal friholdes for aktiviteter der forhindre erhvervsfiskeri. Adgang for erhvervsfiskerne til nøgleområderne er afgørende.
- Opstilling af havvindmøller skal tage mest muligt hensyn til erhvervsfiskeri når den konkrete placering af møllerne og kabel ruter fastlægges (Figur 2).
- Områderne der er reserveret til vedvarende energi i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat skal genbesøges og redesignes hvor hensyn til erhvervsfiskeri tages. Se figur 1 og 2.
- Hesselø området og området vest for, samt området nord for Læsø skal flyttes til andre bedre egnede områder.
- Naturbeskyttelses områder bør placeres i områder med lav aktivitet af erhvervsfiskeri, ellers tvinges fiskerne til at påvirke endnu større arealer når deres kvoter skal fanges.
- Sameksistens skal prioriteres i langt højere grad i havplanen. Forskellige aktiviteter foregår forskelligt i tid og rum og kan derfor godt tillades i de samme områder.
- Det skal i alle danske farvande, men specielt i Limfjorden tillades at etablere kulturbanker i sejlruter, da sameksistens er muligt uden nogen form for konflikter.
- Kabelbekendtgørelsen hindrer sameksistensen i de danske farvande og da bekendtgørelsen i forvejen er forældet bør denne afskaffes.

- Der mangler analyser af de kumulative effekter for de aktiviteter og anlægsprojekter der indgår i havplanen.

Havplanen bør i langt højere grad fokusere på at sikre det danske bæredygtige erhvervsfiskeri i de danske farvande. En aktivitet, der sikrer nogle af de bedste og sundeste fødevarer til Europas befolkning med et meget lavt CO₂ forbrug. Fiskeriaktiviteter bør i langt højere grad være prioriteret i havplanen, så adgangen til de for fiskerne vigtige fiskeriområder sikres. Desværre ser det umiddelbart ud til i havplanen, at erhvervsfiskeriet helt er blevet forbigået mht. prioritering af arealer og tilgangen i stedet har været, at fiskeriet kan foregå i de områder, der ikke skal anvendes til andre aktiviteter. Det er en skam og resultatet af havplanen i sin nuværende form vil blive, at de danske erhvervsfiskere presses kraftigt, hvor det bør være det modsatte som er målet med havplanen.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Andersen
Formand for Danmarks Fiskeriforening